

Öntőmű

Az Ózdi Kohászati Üzemekben a már épülő rúd-dróthengermű alapanyag-ellátására évi 325 000 tonna kapacitású, folyamatos acélöntő művet szerelnek fel. Az építést már két évvel ezelőtt megkezdték. Azóta elkészült az acél vázszerkezetű üzemszarnok, az úgynevezett öntőpódium, szerelik a kiöntött bugák elszállításához szükséges görgősört, és építik a hőcserélő állomást. A kivitelezők szocialista szerződést kötöttek. Az okmány szerint a folyamatos acélöntő művet az eredeti határidőre, június 30-ra átadják.

Animáció és térplasztika

Új kezdeményezések a Tömörkény gimnáziumban

Érdekes kezdeményezést indított el a szegedi Tömörkény István gimnázium és művészeti szakközépiskola az 1972-73-as tanévben. Az első éves grafikai szakos tanulók rajzanimációs és filmtechnikai alapismereteket is tanulnak. Az iskola és

a Pannónia Filmstúdió között létrejött megállapodás értelmében a magyar rajzfilmgyártás utánpótlásának biztosítására animátorok képzésével is foglalkoznak. A rajzfilmgyártás iránt érdeklődő grafika szakos hallgatók négy év alatt sajátít-

ják el szakemberek vezetésével az animatori ismereteket. Az első fél évben a nyolc grafikus hallgató a helyes expozíciót, a filmfelvétel és fénymérő használatát ismeri meg elméletben és gyakorlatban, rajzanimációból a síkbeli mozgást gyakorolták, s a fél év végére minirajzfilmet készítettek szabadon választott témából. A fél év végi osztályzatot a hetenkénti mozgáspróbák, a filmtechnikai ellenőrző dolgozat és a vizsgafilmek alapján kapták.

A két intézmény vezetőiből alakult operatív bizottság munkájának lényege, hogy elkészítse a grafikai szakos hallgatók animátor-képzési oktatásának feladatait, a tantervet és a tanmenetet, s az érrettségi követelmények rendszerét. Az első tanévet kísérleti évnék tekintik, s a tapasztalatokat a későbbiekben hasznosítják. A végzett hallgatókat a Pannónia Filmstúdió kecskeméti Rajz és Animációs műterme fogadja majd.

A Tömörkény István gimnázium és művészeti szakközépiskola képzőművész tagozatos tanulói évek óta készítenek olyan, tanmenetbe beállítható művészi alkotásokat, melyekkel gyakran találkozhatunk városzerte. Ezek az iskola falain kívülre került munkák elősegítik az iskolában tanultak gyakorlatát, és a társadalmi igények kielégítését, de a tanulók értékelőképességét, felelősségérzetét is fejlesztik. Ebben a tanévben már elkészült a Lechner-émlékkő, két emléktábla — a Lenin körüli gyerekkorotthon centenáriuma és iskolájuk fennállásának 75. évfordulójára. Két szobrász szakos hallgató most fejezte be a solti Vécsey Károly általános iskola névadójáról készített rézdomborítású portrét. Az iskola és a Szeged városi Idegenforgalmi Hivatal szocialista szerződést kötött, melynek alapján a képzőművész tagozat hallgatói nyolc kertplasztikát készítenek a szegedi kemping részére.

T. L.

Hétköznapiok

GÁZCSAP

Háborús idők SAS-behívója állíthatta csak olyan hirtelen haptákba a katonaköteleteket, mint a Gáz-művek tette a minap a mi házunkkal. Estére kelvén ott találta mindenki a lábál alatt — ahogy az ajtóhasítékon bedobták — a fölszólítást: maradjon a lakásban valaki, mert jön a földgáz.

Mérgelődünk? Hogyne mérgelődünk volna. Mindenki dolgozik, megy a kenyere után, kegyetlenül rossz, ha csak úgy leakasztanak bennünket a szegről. Otthon maradtunk? Hogyne maradtunk volna! Aki szolgáltat, annak a parancsa szent, még ha mézbe mártogatott udvarias szavakkal mondja is ki.

Jönnek másnap hárman, elzárni a fűtőcsapot. Egy zárta, a másik nézte, a harmadik meg fölírta. Az én szemem azon akadt meg, hogy volt legalább félméteres franciulcs az első kezében. Meg is kérdeztem:

— Az minek?

— Nem fordulnak a csapok. Berakódtak, másképpen nem megy.

Hogy mivel jár egy átállás városi gázról a földgázra, most ne beszéljünk róla. (Pedig jó lenne szöveget tenni, hogy azóta nem fűt a hőszűrő, csak bűdösít,

nem jó a takarékos lábost alatti és a sütőben, és teljes erejét összeszedve is csak negyedóra alatt forr föl egy liter tej. Szóltunk mi akkor is, azt mondták, így a jó.) Maradjunk inkább a franciulcsnál.

A gázcsapok tehát tudván tudják, hogy nem fordulnak a fűtőcsapok. Azért hozzák a nagy kulcsot, és azért jönnek hárman, hogy belekapaszkodhassanak. Annak a fűtőcsapnak pedig létfontosságú jelentősége van. Ha alattomosan vagy nyíltan szivarogna a gáz, ezt kellene a maga kis fordítójával félkézzel elzárni. A lakó talán nem is tudja, hogy rossz a csapja, mert tíz év óta nem használta. Megjavítani se tudná, ha szeret bütykölni, akkor se, mert nem tudja hová tenni addig a gázt. Itt van tehát az a történelmi pillanat, amikor együtt van a rossz csap, és a szerelő, és éppen nincsen gáz a csőben. Gyánú van rá, hogy ez különben is az ő csapjuk, mert a gázóra előtt van.

Ahogy elnéztem őket egész nap, tehetetlen magányomban, házrózói minőségben, pedig de ráérték volna fordíthatóvá ajnározni. Egy szót se szólnék, ha nem tudnám, hogy ekkora franciulcs az egész házban nincsen.

A GÓRÉ

Nem főnök, csak kukoricagóré. Ha levernek négy cölöpöt akácfaiból, körültekerek kerítésdróttal, és födelet tesznek rá hullámpalából, annak a neve ideiglenes góré. Ha több akácfaát ásnak le, nagyobb dróttal tekerik körül, nagyobb a góré is. Összel sok volt a kukorica, annyira kellett, hogy állami támogatást adtak rá.

Ettől még lehetne ugyanolyan egyszerű, de nem az. 150 ezer forintot kapott az egyik tévesz, hogy építsen. Ha úgy kapja a pénzt, terv kell ide, a tervhez helyszíni szemle, megbeszélés, egyeztetés, vita, illetékesek nyilatkozata, és egy csomó

papíros, rajta szabályos, centire pontos mérnöki tervzet. És kopik mindjárt a 150 ezer forint, elég tisztességesen.

Ettől függetlenül még lehet éppen olyan a góré, ahogy leírtuk. Lett is, hiszen kint tanulták a tervezők.

Játszhatnánk a szavakkal, hogy nem tudni, góré-tervezőkből van-e túlnyomó többség, vagy a tervező „górék” vették el a lépést, de nem játéknak való téma ez. Arról van csak szó, hogy sokan nem hiszik: a sok pénz akkor is sok, ha az állam adja.

H. D.

Vállalati perek

Interjú dr. Veszelyovszky Lászlóval,

a szegedi megyei bíróság elnökhelyettesével

A bíróságokról rendelkező 1972. évi IV. törvénnyel megszűntek a gazdasági döntőbizottságok, amelyek a szocialista szervezetek szerződési és polgári jogi vitás ügyeit intézték. Ez év első napjától kezdve beleolvadtak a megyei bíróságokba, és gazdasági kollégiumot képeznek. Szegeden minden hétfőn és pénteken a bíróság épületében, a többi napokon a Csongrád megyei tanácsházán levő hivatali helyiségben tárgyalnak. Dr. Veszelyovszky Lászlóval, a szegedi megyei bíróság elnökhelyettesével az új helyzetben beállott szervezeti és eljárásjogi változásokról beszélgettünk.

● Milyen hatáskörben dolgozik a szegedi megyei bíróság gazdasági kollégiuma, amelyet mint elnökhelyettes, Ön vezet, irányít?

— Azzal kell kezdenem, hogy a gazdasági kollégium nem valami különálló szervezet, hanem az egységes bíróság ugyanolyan része, mint a büntető vagy polgári kollégium. Ezentúl a szocialista szervezetek szerződési, vagy polgári jogi vitás ügyeit tartalmazó keresetét a peres feleknek a szegedi megyei bírósághoz kell benyújtaniuk.

A szervezeti változás folytán a szocialista szervezetek jogvitáinak általános hatáskörű bírósága elsősorban a megyei bíróság. Kivételesen egyes ügyekben a Legfelsőbb Bíróság, illetve a járásbíróság hoz döntést, szintén első fokon.

● Milyen természetű ügyek szerepeltek az elmúlt évben az akkor még gazdasági döntőbizottság előtt, és milyen változás várható most már a bíróság előtt az ügyek összetételében?

— Többségben pénzkövetelések behajtását célzó ügyek szerepeltek, súlyukat tekintve azonban a szerződésességgel kapcsolatos kereseteket kell az első helyre tenni. Ezek a kártérítéssel, késedelmes és hibás teljesítéssel összefüggő ügyekből kerültek ki. Peres ügyünk 964 volt, peren kívüli pedig 7009.

A viszonylag kis létszámú szervezetnek igen nagy feladatot jelentett az ügyek kielégítő megoldása. A szervezeti változás a hatáskör kibővítését is eredményezte, mivel korábban a Központi Gazdasági Döntőbizottsághoz tartozó ügyek túlnyomó többsége a megyei bíróságokhoz került. Másrészt egyes ügycsoportokban a járásbírósági határozatok ellen benyújtott fellebbezéseket másodfokú bíróságként bíráljuk el.

A fentebb már említett a bíróságokról rendelkező reformról szólva dr. Veszelyovszky László kijelentette, hogy annak célja az eljárásban az egyszerűsítés, a hatékonyság, a gyorsaság.

— Ebből következik — folytatta —, hogy a bíróságokkal szemben a jogszabály magasabb követelményeket támaszt. Érinti a módosítás a pereskedő feleket is, akikkel szemben szintén magasabb áll a követelmények mércéje. Szigorú eszközökkel találják magukat szemben például azok, akik perbeli jogaikkal visszaélnék és ezzel hátráltatják, késleltetik az eljárás befejezését. Nyilvánvaló, hogy a követelmény még magasabb, ha a peres fél szocialista szervezet, amelyre még külön eljárási szabályok is vonatkoznak. Itt hívnam fel a figyelmet a vállalati, szövetkezeti jogtanácsosok és jogi előadók hangsúlyozott, az eddigiek nagyobb szerepére és felelősségére. A magasabb követelmények az ő munkájuk viteleire is vonatkoznak. Az a jogi képviselő képes ellátni feladatát maradéktalanul, aki szakmailag felkészült, élvezi vállalat vezetőinek, a dolgozó kollektívának bizalmát és támogatását. Elengedhetelen követelmény, hogy a jogi képviselő nyilatkozata alapján álljon, ugyanakkor kapja meg munkájához a szükséges feltételeket.

● Ez azt jelenti, hogy nem maradhat egyedül, egymagában az ügyek viteleiben?

— Igen, így is értelmezhetjük. Igaz, hogy az ítéletet a bíróság mondja ki, a döntés azonban a bírók és a peres felek közös munkájának eredménye. Azt is lehet mondani, hogy a peres felek maguk döntenek el ügyüket aszerint, hogy mennyi és milyen bizonyítékot, érvet tesznek le a bíróság asztalára. Ezért nem szabad megengedni, hogy a kollektív képviselőiben eljáró jogtanácsos egyedül, támogatás nélkül végezze munkáját, a többi dolgozó pedig ugyanakkor kívülálló szurkolóként szemlélje a fejleményeket.

● Értesülünk szerint az új jogszabály a szocialista szervezetek jogvitáinak intézésére speciális szabályozást tartalmaz.

— Valóban így van. A polgári perrendtartás módosítása figyelembe vette a szocialista szervezetek jogvitáinak fontosságát, a viták gyors és szakszerű elintézéséhez fűződő népgazdasági érdekeket. Ezért megtartotta azokat a sajátos szabályokat, melyek a korábbi döntőbizottsági eljárásban jól beváltak.

A speciális szabályok egyszerűbbek, de szigorúbbak az általánosnál. Eredményük viszont a peres eljárások gyorsabb befejezése.

● Az eljárásjogi változás gyakorlatilag milyen területeken okoz problémát jelenleg?

— A fizetési meghagyásos eljárásról kell említést tenni. Átmenetileg itt van némi nehézség. A szocialista szervezeteknek, beleértve a téveszket is, azt az egységes nyomtatványt kell használniuk, amely jelenleg még nem kapható; most készült és heteken belül a bírósági irodákban díjmentesen lehet kérni. De addig is a bíróságok készpénzzel adnak mintapéldányt az érdekelteknek, hogy maguk csinálják meg az irlapot, de korrigálással a korábbi döntőbizottsági eljárásra rendszeresített nyomtatvány is felhasználható. A nem megfelelő irlapon előterjesztett keresetét a bíróságnak el kell utasítania.

● A mostani gazdaságrányítási rendszerben nő-e a keresetek száma, avagy csökken?

— A jogviták növekedésére lehet számítani, de ez nem jelenti szükségképpen a gazdaságkodás hibáját. Ahol áru-, csere- és piaci viszonyok, önállóan gazdálkodó egységek vannak egymással kapcsolatban, ott számítani kell az egyre frissebb, pezsgőbb, mozgalmassabb gazdasági életre, amely a vitáktól sem lehet mentes. Kétségtelen, hogy a polgári perrendtartás módosításának számos intézkedése az eljárás egyszerűsítését, gyorsítását eredményezi.

Lódi Ferenc

Magyar-bolgár árucseré

Tordai Jenő és Ivan Ivanov külkereskedelmi miniszterhelyettesek szerda délelőtt a Külkereskedelmi Minisztériumban aláírták Magyarország és Bulgária 1973. évi árucseré-forgalmi jegyzőkönyvét. Az aláírásnál jelen volt dr. Bíró József, illetve Ivan Nedev, külkereskedelmi miniszter is.

A megállapodás értelmében bővül a két ország árucseré-forgalma. Magyarország főként szerszámgépeket, közúti és vasúti járműveket, energetikai berendezéseket, műszereket, hengerelt árukat és alumíniumtermékeket, szállít, s Bulgáriából vagonokat, szerszámgépeket, téglagyári berendezéseket, vegyipari anyagokat, mezőgazdasági termékeket és fogyasztási cikkeket vásárol.

Gyorsmerleg tavalyról

Idegenforgalom

Elkészült a Központi Statisztikai Hivatal gyorsmérlege a tavaszi idegenforgalomról. Az eredmények rekedtet jeleznek. A számadatok szerint 6 millió 400 ezer látogató kereste fel hazánkat, 320 ezerrel több, mint

egy évvel korábban. A vendégek többsége a szocialista országokból érkezett, de az 1971. évinél 100 ezerrel több tőkésállambeli turista is megfordult hazánkban, összesen mintegy 1 millióan. Határátelölőhelyeink élénkülő forgalmához a magyarok is hozzájárultak: 1 millió 400 ezer turista utazott tavaly külföldre, 350 ezerrel több, mint 1971-ben.

A forgalom további növekedése érdekében idén még több lehetőséget kínál az IBUSZ is az érdeklődőknek. Újdonság például a négy országot bemutató balkáni utazás, a Koppenhága—London—Hamburg—München európai körút vagy üdülés a Kis-Tátrában. A nyugdíjasok jelentős kedvezményrel kereshetik fel az iroda szervezésében Ausztriát, Franciaországot, Görögországot, az autós turistáknak pedig tízféle útvonalat is szerveznek Olcsó tengerparti üdülés: ígér az ötnapos opatijai pilénes, 1700 forintért.

A külföldiek — de akár a hazaiak számára is — újdonság lesz a Pince-parti, a velencei Vörösmarty-prés-házban cigányfolklór show-val színesítve. (MTI)

Gabona-nemesítés

Télen sem szünetelnek a gabonánemesítési kísérletek a Kecskeméti Zöldsejtermesztési Kutató Intézetben. Novényházaiiban most új nemesítési gabona hős- és fényigényét tanulmányozzák. A búza és a rozs keresztezésével előállított tritikálé éppen most kalászol, néhány napon belül megkezdik az aratást. A termést beltartalmi vizsgálat után ismét elvetik.

A szabadban az ősi vetésű tritikálé mintegy 2000 kispacellán telel. Az utóbbi évek nemesítése során tovább bővül ez a hibrid-család. A legújabb tagja az értékmérő tulajdonságokkal rendelkező. Alkalmasként rendezív természetűre, s kenyérnekvalóként is versenytársai a búzáknak. Az intenzív tritikálé-hibridek most már helyet kaptak a kötötterebb talajon is. Hazánkban már mintegy 50 000 holdon termesztik az új gabonafajtát.

A tritikálé iránt növekszik a külföldi érdeklődés is. A világ minden tájának kutató intézetei kérnek belőle mintavetőmagvakat, sőt előállított szabadalmának megvételére is ajánlatokat tesznek.